

BESKATTNINGSHISTORIA I FINLAND

SVENSKA TIDEN

1200-talet

Ordinarie kronobeskattning började i Finland på 1200-talet. Den katolska kyrkan hade redan tidigare beskattat finländare systematiskt.

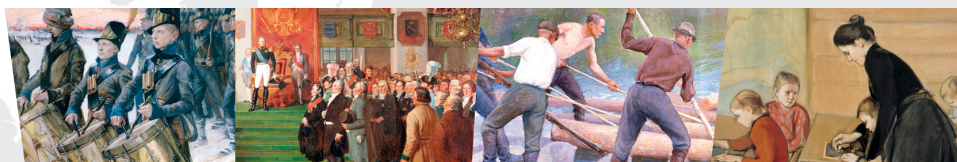
Beskattningssystemet blev mycket brokigt på medeltiden. Skatter togs ut till kronan, kyrkan, den lokala förvaltningen och till rättsväsendet. Å andra sidan var också beskattningsgrunderna varierande. Enheterna, enligt vilka skatter betalades, varierade beroende på området och tidpunkten. Skatterna betalades i skatteföremål dvs. i skatteparceller.

1600-talet

Förläningar som givits till adeln grundade sig på skatteintäkterna. Skatteuppbördsrätten förändrades under 1600-talet genom nedärvda förläningar samt genom inköpta och genom pant överlåtna frälsehemman till adelns äganderätt. Mot slutet av decenniet återtog sig kronan beskattningsrätten, varefter bönderna betalade sina skatter till kronan i stället för adeln.

1772

I 1772 års regeringsform fick regenten rätt att besluta om hur kronans inkomster skulle användas landet till nytta och bästa i stället för den tidigare vedertagna folkets självbeskattningsrätt.

www.1809.fi

AUTONOMINS TIDEVARV

1809

Då Finland införlivades som en autonomisk del till det Ryska kejsardömet, förblev hela beskattningssystem – skatter som skulle betalas, skattegrunderna och skattskrivningen – sådana som de varit under den svenska tiden. Den i praktiken avgörande makten som Sveriges konung hade haft i statsförvaltningen passade väl också för Alexander I, som vid Borgå lantdag ändrade den gamla praxisen så, att han lovade, att inkomsterna skulle användas enbart för Finlands egna behov. Jordskatten var fortsättningsvis den viktigaste skatten och vid sidan om den tog man ut kronotonden, livskatter och andra mindre skatter.

År 1809 grundades i Finland egen centralförvaltning, vars uppgifter bestod också av att anordna beskattningen. Kejsaren undertecknade 18.8.1809 reglementet för regeringskonseljen (från 1816 Kejserliga Senaten för Finland), genom vilket bl.a. finansministeriet grundades. Finansministeriet indelas i finans-expedition och kammar-expedition. Finans-expeditionen förvaltade över statens egendom och förvaltning samt landets näringar. Kammar-expeditionen tog hand om statens skattefordringar och om bokföringen, om revision av statens räkenskaper samt om upprätthållande av häradsböcker och folkmängdsböcker.

1840-talet

Den första betydande skattereformen under autonomins tid genomfördes på 1840-talet, då de många, brokiga och urgamla skattetal ersattes med ett enda skattetal, skatterubel.

1860-1890

En annan betydande reform i beskattningen under autonomins tid var ibruktagandet av inkomstbeskattningen som grundar sig på begreppet totalinkomst och skattebetalningsförmågan. Med andra ord, ju större inkomster desto högre skatter. Detta förverkligades i bevillingen som stadgades på 1860-talet och i kommunalskatten som stadgades på 1880-talet.

1.

2.

SJÄLVSTÄNDIGHETSTIDEN

1917

Finland blev självständigt år 1917. Riksdagen godkände i juli 1917 maktlagen, enligt vilken riksdagen utövade den högsta makten i inrikespolitiska ärenden i Finland. Maktlagen och den i december 1917 givna Finlands självständighetsförklaringen betydde tillsammans att den högsta statsmakten överfördes från den ryska interimistiska regeringen, som ärvt makten från Storfurstendömet Finland, till riksdagen.

1920

Den under autonomins tid förändrade kommunalbeskattningen så att den grundade sig på inkomsterna ökade för sin del viljan att även revidera statens beskattningssystem. År 1920 stiftades den första lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (TOL), som gällde statsbeskattningen. Statsbeskattningen verkställdes av en skattenämnd och kommunalbeskattningen av en taxeringsnämnd.

Stämpelbeskattningen som varit i kraft ända från 1600-talet indelades i arvs- och gåvoskatt som grundade sig på fång utan vederlag samt i stämpelskatt som grundade sig på överlåtelse mot vederlag.

1931

Taxor på skattepriser slopades vid ingången av år 1931, varefter skatter inte mera kunde betalas på annat sätt än i pengar.

1941

Krigstiden satt fart på att omsättningsskatten togs i bruk i februari 1941. Vid finansministeriets omsättningsskattekontor bildades omsättningsskattebyråer.

1943

Finlands första lag om förskottsuppbörd stiftades år 1943 och den motiverades med behovet av att utveckla indrivningen av skatterna som bland annat berodde på kriget.

År 1943 indelades Finland i skattedistrikt för statsbeskattningen och länsstyrelserna började ta hand om skatteuppbörden. Förut hade skatteuppbörden ankommit på kronofogden och magistraterna. I samband med reformen fick vi en ny yrkesgrupp: länsskatteinspektörer.

1960

År 1960 förverkligades den stora revideringen av förvaltningen över den direkta beskattningen, som varit aktuell allt sedan från år 1926. Revideringen resulterade i att separat stats- och kommunalbeskattning slopades. Då beskattningslagen trädde i kraft år 1960, grundade man i Finland 215 skattedistrikt och skattebyråerna i dem.

Statens skattenämnd och den kommunala taxeringsnämnden ersattes med en skattenämnd. Skatteanmärkningarna behandlades i en prövningsnämnd. I samtliga kommuner fanns en egen skattenämnd och en egen prövningsnämnd. Skattenämnden fattade formellt alla beskattningsbeslut. Samtidigt grundades också länsskatteverk, vilkas uppgift var att inom sitt tjänsteområde leda och övervaka fastställande och debitering av skatter och avgifter som nämns i beskattningslagen.

1970-talet

Skattestyrelsens grundades år 1970.

Flera omfattande reformer som gällde beskattningssystemet förbereddes under 1970-talet. Den nya lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (ISkL) trädde i kraft år 1974. Lagen om beskattning av bostadsinkomst gavs år 1973. Skatteavdragssystemet utvecklades under 1970- och 1980-talen. Särbeskattning av makarnas förvärvsinkomster togs i bruk år 1976.

Planering och programmering av beskattningens adb-tillämpningar överfördes från statens datamaskincentral till skatteförvaltningens databehandlingscentral (VHT), som grundades 1.4.1974.

Länsskattebyråerna förvandlades år 1976 till länsskatteverk.

En av de största reformerna som förbereddes och genomfördes under 1970-talet gällde skatteuppbörden. Skatteuppbörden var utspridd under tre olika ministerier. Den nya lagen om skatteuppbörd trädde i kraft vid ingången av år 1979. Skatteuppbörden blev skatteförvaltningens uppgift och verksamheten leddes av Skattestyrelsen.

1980-talet

Medan tyngdpunkten i skattereformerna under 1970-talet har legat på personbeskattningen, kan 1980-talet betraktas som företagsbeskattningens decennium, eftersom företagsbeskattningen reviderades då på många olika sätt. Då skattebasen utvidgades, minskade samfundens inkomstskattesats år 1986 från tidigare 43 procent till 33 procent. Omfattande skatteplikt för försäljningsvinster genomfördes gradvis både i personbeskattningen och i företagsbeskattningen.

I början av år 1989 genomfördes en s.k. total skattereform. Det centrala i reformen var, att skattebasen utvidgades genom att skära ned systemet med skatteavdrag. Allt som allt 16 avdrag slopades. Dessutom minskades den progressiva inkomstskatteskalan. Det nya i lagen var också bestämmelserna om företagsarrangemang och om periodisering av inkomster och utgifter.

Såsom det sista skedet i revidering av förskottsinnehållningen skickade man år 1989 till skattskyldiga skattekort, i vilka personliga innehållningsprocent för personen i fråga hade räknats färdigt på basis av uppgifterna om den förra beskattningen. Skattebetalarna såg nu första gången, hur stor del av inkomsterna beskattningen tar.

År 1989 nedlades omsättningsskattebyråerna och deras uppgifter flyttades över till länsskatteverk.

1990-talet

I november 1990 gavs "lagen om undantagsarrangemang med anledning av att beskattningen för 1989 fördröjs" för att förändringar i tidtabellerna för beskattningens slutförande som berodde på adb-svårigheter kunde göras lagenligt.

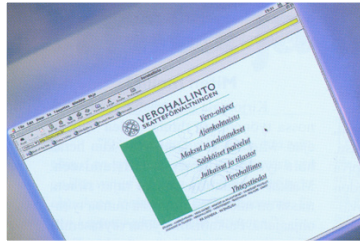
Skatteförvaltningen genomförde i början av 1990-talet de skattepolitiska lösningar, som lågkonjunkturen hade medfört. Skatter stramades åt, inflationsjusteringar gjordes inte i inkomstskatteskalorna och omsättningsskatten och källskatten höjdes. Från och med år 1992 höjdes löntagarnas skatter också genom en s.k. sysselsättningsskatt. Som under påföljande år ersattes med arbetslöshetsförsäkringspremien. Från och med år 1993 betalade löntagarna också en arbetspensionsavgift om tre procent. Samtidigt försökte man också stödja företag genom beskattningsmetoder, i avsikt att garantera sysselsättningen. Till exempel socialskyddsavgiften för privata arbetsgivare minskades.

Systemet med källskatt på ränteinkomster togs i bruk vid ingången av år 1991.

Kapitalskatteformen var den stora skattereformen år 1993. Beskattningen av kapitalinkomster och beskattningen av förvärvsinkomster skiljdes då från varandra. Beskattning av förvärvsinkomster grundar sig på en progressiv skatteskala. Kapitalinkomsterna beskattas enligt en fast skattesats.

Gatuavgift, beskattning av fastighet enligt prövning och beskattning av bostadsinkomst togs ur bruk, då fastighetsskattelagen trädde i kraft år 1993. Fastighetsskatten blev i sin helhet en kommunal skatt.

Också i skogsbeskattningen inträffade en förändring år 1993. Då slopades den på arealen baserade beskattningen och man gick över till beskattning av verkliga skogsinkomster. Till revideringen anslöt sig en lång övergångsperiod.

www.skatt.fi

I början av december 1993 trädde i kraft en lag om ändring av lagen om skatteförvaltningen, som fastställde en regionalförvaltning på en nivå. Såsom länsskatteverkets tjänsteområde fastställdes ett eller flera län. Skattnämnderna och prövningsnämnderna slopades. Beskattningens verkställande överfördes helt till skattebyrån och för behandlingen av rättelseyrkanden grundades skatterättelsenämnder. Från och med år 1994 kunde skatteförvaltningen i enlighet med lagen om betalningsgrunder börja ta ut från sina kunder avgifter för vissa tjänster som den tillhandahåller.

1.6.1994 övergick man till mervärdesbeskattningen, som ersatte den förra omsättningsbeskattningen. Förändringen var en föregripande åtgärd med tanke på anslutning till EU, som skedde påföljande år. Det centrala i reformen var, att även tjänsterna omfattades nu av beskattningen.

För EU-gemenskapsinterna uppgifter och för kontakter medlemsstaterna emellan grundades i Skattestyrelsen i november 1994 en kontakt- och övervakningsenhet CLO (Central Liaison Office).

Den nya lagen om beskattningsförfarande som trädde i kraft vid ingången av år 1996 gjorde det möjligt, att skatteförslaget kunde tas i bruk. Det nya förfarandet började till att börja med som ett försök i 12 skattebyråer på olika håll i Finland och utvidgades senare till ett bestående förfarande till hela landet.

De första Tyvi-överföringarna genomfördes i början av år 1997 med moms- och arbetsgivardeklarationer som skickades till skatteförvaltningen.

År 1997 togs i bruk överlåtelseskatten, som ersatte den gamla stämpelskatten.

Länsskatteverk förvandlades 1.9.1997 till skatteverk i samband med länsreformen.

I början av år 1998 grundades Koncernskattecentralen som svarade för beskattningen av storföretag.

Skatteförvaltningens Internet-service www.skatt.fi öppnades år 1998 i början av juni.

2000-talet

Skatteförvaltningen klarade utan problem de stora förändringarna i datasystem som anslöt sig till övergång till det nya tusentalet.

Man satsade på bekämpning av den grå ekonomin genom grundandet av olika förvaltningsgrenars samarbetsprojekt Virke år 2000.

Skatteförvaltningens och Patent- och registerstyrelsens gemensamma FODS-företagsdatasystem togs i bruk 1.4.2001.

Finland övergick till euro år 2002, vilket krävde cirka 300 årsverken inom skatteförvaltningen för att datasystem blev förändrade. Mark förekom i ändringsbeskattningarna för tidigare år ännu under år 2007.

Telefonservice på riksomfattande servicenummer startade 5.4.2004.

Kapital- och företagsbeskattningsreformen trädde i kraft år 2005. Det centrala i reformen var, att systemet med gottgörelse för bolagsskatt, som anslöt sig till dividendinkomsterna, slopades. Även beskattningen av försäljningsvinster reviderades.

Palkka.fi-tjänsten togs i piloteringsanvändning hösten 2005. För alla kunder öppnades tjänsten i februari påföljande året.

År 2006 ifylldes skattedeklarationen inte längre i januari. Den förhandsifyllda skattedeklarationen, som ersatte skattedeklarationen och skatteförslaget skickades för granskning till samtliga fysiska personer första gången våren 2006.

Skattekort på nätet -tjänsten var i begränsad användning år 2006. Tjänsten togs i bruk i sin helhet följande år.

Förmögenhetsskatten slopades vid ingången av år 2006.

Lagändringen som trädde i kraft i början av år 2007 gav Skatteförvaltningen möjlighet att i syfte att jämna ut arbetsbördan överföra beskattningen av personbeskattningens vissa skattskyldiggrupp från ett skatteverks område till ett annat. Således flyttades beskattningen av cirka 150 000 vandabor till Lappland, Savolax och Kajanaland.

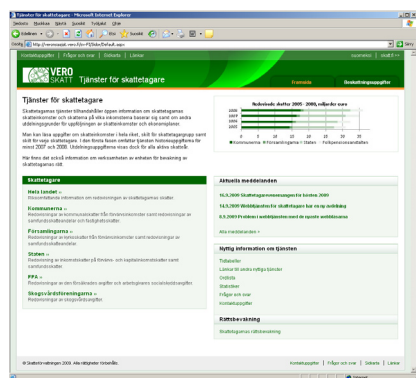
År 2008 hade funktionerna ordnats i alla skatteverk per kundgrupper. Vid varje skatteverk fanns det en företagsskattebyrå för samfundskunder och skattebyråer som betjänade person- och företagarkunder.

Skattedeklaration på nätet -tjänsten öppnades våren 2008, då uppgifterna i den förhandsifyllda skattedeklarationen kunde första gången korrigeras på webbtjänsten. De första uppgifterna som kunde deklarerats elektroniskt var resekostnaderna.

Skatteförvaltningen benämnda myndighet grundades 1.5.2008 genom att skatteverk och Skattestyrelsen sammanslogs till en enda myndighet. Skattestyrelsens ställning som ett centralt ämbetsverk slutade. Skatteuppbörden och indrivningen koncentrerades i en riksomfattande Skatteuppbördscentral och skatteombudens verksamhet till en riksomfattande Enhet för bevakning av skattetagarnas rätt. Utveckling av organisation fortsätter så, att samfundsbeskattningen och skatterevisionen koncentreras 1.5.2010 till en riksomfattande funktion.

Till skattetagarna (staten, kommunerna, församlingarna, FPA, skogsvårdsföreningar) riktad Skattetagarnas webbtjänst öppnades våren 2009. ■

Källförteckning

"Verot verta joivat – vai joivatko?" Forskningsprojektets presentationsmaterial, Turun yliopisto, historian laitos

Lehtinen Anja: Karhun palveluksessa – Verohallituksen 25 vuotta 1970-1995. Helsingfors 1995.

www.1809.fi -webbplatsen

Skattelagstiftning

Skatteförvaltningens årsberättelse

Skatteförvaltningens personaltidning Otso

Bilder: Skatteförvaltningens bildarkiv, om annat inte nämns.